

צײַט ייִדישע צײַטונג

דיא רעדאקציע
אונד אדמיניסטראציע
בעשינדעס זיך
Schiffmannsgasse 6, Budapest,
וואָהין אויך דיא פרענטערראַיאָנס-
נעלדער צו זעהן זינד.
אינזעראטע
ווערדען ביללענס בערעכענט.

דיא
„צײַט ייִדישע צײַטונג“
ערשיינט יעדען
מאָנאָטאָג
אונד דאָנערסטאָג.
פרענטערראַיאָנס-פרייען:
נאָנעווערן 7 50 - ק.
האלבערן 3 50 - ק.
פּרעסעלעזערן 1 75 - ק.

Budapest, Montag 13. November 1882.

ב"ה בודאפעסט ב כסליו.

שנת תרמ"ג לפ"ק.

געטעלדעט ווירד, איזט אונטערלעבט דער לויט דאס וואונדער
מ'ט זיינעס ווייבע אונטערלעבט. דער לויט דאס וואונדער
דעס קנאבען מאָרין שאַרף דיא עסטהער שאַלימא-
שי אי דיא סינאנאָע פֿיהרטיע, דיא פֿעהראַפֿטונג
דעסעלבען וואורדע פֿעהראַנלאַסט.

יצו דען אונרוהען אים ווי ע-
זעלבנער קאָמיטאט ע. דער אָבער-
געשאַפן דעס וויעלעכערנער קאָמיטאטעס האט וויא
אויס אונטער-אלטענבורג בעדיכטעט ווירד, אן דיא
קאָמיטאטעס פֿאלקערונג איינען אויפֿרוה ערלאַסטען.
אין וועלכעס ער זיינע פֿאַן דער רענינגונג אין פֿאַר-
גע דער אונרוהען פֿעהראַנלאַסטע ערענגונג צום רע-
ניערונגס-קאָמיטעטער בעקאנט נישט. אונד דיא בע-
פֿאלקערונג ביא אנדערֿהונג דער שטרענגסטען
מאסנאָמען צור רוהע אונד אָרדנונג ערמאָהנט.

איינע לייכע אָהנע קאָפֿע.
אויס משאַנגראד ווירד פֿאַס 10 געמעלדעט: ביא
משאַנגראד וואורדע אויס דער מהיים איינע ווייב-
ליכע ליכע הערויסגעצאָגען. אן וועלכער דער קאָפֿע
פֿעהלט לויט אויסזאָגע דער א־צמע איזט דינע ליי-
כע בערויסס מעהרערע מאָנאטען אלט אונד דיר-
טע לענגערע צייט אין געלאַשטעס קאלק געלענען
זיין. — דעס „עדיעטערטש“ ווירד הערויך בעציג-
ליך. עבענפֿאללס פֿאַס 01. מען דינעט אויס מיט-
לאַק פֿאַלגענדעס מעלעגראַפֿערס: „דער שטחלייכ-
טער יעטאני יענע האט דען בעפֿעהל ערהאלטען,
דאס גראב אים קאטהאלישען פֿיערהאַפֿע אין וועל-
כעס דיא „פֿעמדע לייכע“ זיינע צייט בעגראַבען
וואורדע. אסטליך צו אונטערזוכען, דא מאן פֿערט-
טהעט, דא מאן יענע לייכע אויסגעגראַבען אונד נאכ-
דעס מאן רערעלבען דען קאָפֿע אכטעשיטטען,
וויעדער אין דיא מהיים געוואָרען. דאך דאס גראב
וואורדע אונטערזעצט בעפֿינדען. צווייט פֿאנדירען
בעוואכען נון דיענעס גראב מאן אונד נאכט. מאן
פֿערמיטהעט, דאס מאן דיא לייכע נאך איינמאל אונ-
טערזוכען ווילל. — אן ווייט דיא דעפֿעשען דיא ליי-
כער נור דאצו געאיננעט זינד. איינע נייע פֿערוויר-
הערפֿיצובעשוואַרען. — „עדיעטערטש“ זאגט דיעס-
בעציענליך פֿאַנגלנדעס: „מאן ווירד זיך וואָהל נאך
עראַינערען, דאס נאך פֿאַר דער אייפֿשנינגונג דער מי-
ס-דאדער לייכע דיא פֿישער ביא מיט-דאָב אי-
נע לייכע אן דער דער קאָפֿע פֿעהלט, אויס דער
טהיים געצאָגען אונד אס אויפֿער בעגראַבען האבע.
אלס דער אונטערזוכונגס-ריכטער אן אָרט אונד
שטעללע ערשיען, וואר יעדאך פֿאַן דינער לייכע
מעהר קיינע שוור פֿאַרהאנדען. יא, מאן פֿאנד אי-
בערוויפֿט קיינע פֿערוואן וועלכע יענע „קאָפֿעלאַזע
לייכע“ יע געזעהען העמטע! מאן פֿערמיטהעטע אל-
זא דאס דינע לייכע נאך פֿאַר אַנקונשט דעס אונ-
טערזוכונגס ריכטערס וויעדער אויסגעגראַבען אונד
אין דיא מהיים געשלידערט וואורדע! — דינעט מאן
נון דיא לייכע זיין, וועלכע יעצט ביא משאַנגראד
צום פֿאַרשיינע געקאָמען! — אויס אלל דינען
פֿערמיטהונגען קאנן וואָהל געמאנד קלוג ווערדען.
דיא ווידענפֿערטעסע דירפֿען נון זאגען, דאס בעקן
דינע „קאָפֿעלאַזע לייכע“ דיא עסטהער שאַלימאָש
זינד אונד דיא האט דיא ווידען איהר בעקן אויס דעס גרונ-
דע דען קאָפֿע אכטעשיטטען, דאמיט מאן נישט מער-
קע, דאס דיא אכטעשלאַכטעט וואורדע, אונד דאס
מאן דיא איבערהויפֿט אונטערליך ערקעננע! — דאס
נאנעט מאן וויעדער אין אכטעשיטטער שטייך
זיין! יוסצימיניטער פֿילער פֿערישטעטעטע געט-
טערן און אָבערשטאטאנוואַלשאַפֿט, דאס ער דיא
נירעדווארע אונטערזוכונגערייכט אונטעוועזען
האט דיא אונטערזוכונג בעטרעפֿעט דער עווענט-
עללען אידענטיטעט דער קאָפֿעלאַזען לייכע מיט דער

קאָמען, ווייל דער דר' טראַטלער ערקלערט האט,
דאס ביערזיבונג האט דיא צאָרטען געווען איינער
האַדמע, אונד קאָננטע ביים אנבליק דער לייכע
קראַנק ווערדען, אויך ווערע עס פֿעלכט געוועזען,
נאך דעס הערקאָמען דער לייכע צו פֿאַרשען, אונ-
דעס מאן זיא אים נאנצען לאנדע קוררענטרט
העמטע.

אבער דיא אונטעוועזענע אונד איינזיטיגע
בעשרייבונג דער סעצירונג דורך דיא געריכטס-
אַרצטע, איינערט זיך דער אונטעוועזענעס פֿאַר-
סאך דר' יאָזעף קאָיאָטש, דאס דינעט גאר נישט
זא אויסוועהט, וויא וועגן זיא איין פֿאַכמאן געשריע-
בען העמטע, זאָנדרען וויא איין געשפֿיך פֿאַן ליי-
טען, דיא קיינע אַרצטע זינד, אבער עשוואַס פֿאַן
דער מעדיצינקונסט געלעזען, אונד איינע וואָרטע
אויפֿגעפֿאנגען האבען.

געשיטטעט אויף 5 בעווייזע ביטטען דיא פֿער-
טהיידנער אים נאמען דער אין האַפט בעפֿינד-
ליכען: דיא אויסגראַבונג אונד נייע אַרצטליכע אונ-
טערזוכונג דער לייכע אונטערזוכען, מיט וועלכער
דער נירעדווארע אַרדענטיכע געריכטסאַרצט
נעכטט איינען אָדער מעהרערע היפֿטשעמטשישע
אַרצטע פֿאַן גראַעס רוף אונד פֿאַן גראַדער גע-
לעהראַמקייט זיך בעפֿאַססען זאָלען, אונד דיא
אָבער-שטאטאטאנוואַלשאַפֿט דארבער צו בע-
פֿראַגען.

אויך וואָללע דער קאָנגליכע געריכטשאַפֿאָ
דאס גראב דער דארבער לייכע בעוואכען לאסען,
דאמיט דיא לייכע נישט פֿערניכטעט אָדער ענט-
פֿערט ווערדע.

פֿערשיעדנע נייאונקייטען.

מאָרטינגענזע פֿיר דען
קאָנגרעס ווא אלליעדליך, זא איבערריכטע
אויך הייער איינע דעפֿוטאציען דער פֿרעסבורגער
אַיטה יודישען געמינדע דעס קאָניגע אין פֿאאַר
וואַלגעטעטעטע גענוזע צום מאָרטינגענזע. דער
מאָנאך האט זאמסטאן אין אָפֿען דיא דעפֿוטאציען
וועלכע דאָהן דעלעגירט וואורדע, אום דיא צווייט
מיט נאציאָנאליען בענדערן אונד שליפֿען געשמק-
טען פֿראכט גענוזע צו איבערבריינגען, עמפֿעלונג.

קאָנגרעס וואַלענזע פֿיר דען
לעבענדיגע פֿירער (אויס מאָדיראַד
ביא גאָרלאַל ווירד געשריעבען: פֿאַר איינען מאַנען
ריכט דיא קאָניג צור יאנד נאך שקאטאַר אונד
קאם אן דעס שטיילען ווענע פֿאַרבייא, דער אס אב-
האנגע דעס ראקאש באכעס נאך מאָדיראַד פֿיהרט.
פֿלאַטליך בעמערקטע דיא קאָניגן איינע אלטע
פֿירער דיא דירעקט דעס איינע קלאַסער טיעפֿען
אבגורדע צושריטט, דיא האָנע פֿרויא שטייע זא-
פֿאַרט פֿאַס פֿעדרע, ערפֿאַסטע דאס אלטע ווייב
נאך רעכטזייטיג ביא דער האנד אונד צאָנעס פֿאַס
אכטורנדע צוריק, עס וואר איינע פֿאַן איהרעס פֿיה-
רער אויף איינע מינוטען פֿערלאַסטענע אלטע
בלינדע דיא פֿאַן גאָרלאַל נאך פֿאַטה צו פֿוס ניג
אונד אָהנע דיא רעכטזייטיגע הילפֿע דער קאָניגן
אונטערדנגט דען טאָד געפֿינדען העמטע, דיא האָנע
פֿרויא פֿרוג דיא ארמע בלינדע נאך איהרען פֿער-
העלטניסטען אונד בעשענקטע זיא מיט איינעס דו-
קאטען; אונטערדעס קאם דער נאבלעסטע פֿיה-
רער, איין קנאבע צום פֿאַרשיין אונד וואורדע פֿאַן
דער קאָניגן וועגען זיינעס לייכטזינעס גוט אויס-
געשטעט.

פֿירער מאָרטינגענזע (פֿירער) האט דער
בעקאנטע גראַפ פֿאַלפֿי אבערמאלס 500 פֿל' אלס
ערציעהונגסביטראַג אונטעוועזען, וויא אויס טאָקאָ

אייננאכע דער פֿערטהיידנער.

דיא דרייא פֿערטהיידנער דער אין דער מיט-
עסלאַרער אונטעוועזענע הייט איינעקערקערטען ווען,
האבען אן דען געריכטשאַפֿאָ איינע אייננאכע גע-
ריכטעט, וועלכע געאיננעט איזט, דיא אויפֿמערק-
זאמקייט אויף זיך צו זעהען פֿאַן אללען מענשען,
ביא וועלכען געזעטן אונד רעכט קיין לעדער
הייך איזט. דען דינעס שריפֿטשיק צייט אונס,
וועלכע איינענעלמעסניקייטען אונד אונטעוועזע-
ליכקייטען ביא דער אונטערזוכונג דער דארבער
לייכע שטאטסגעפֿינדען האבען; מיט וועלכעס
לייכטזיג, מיט וועלכער אַנקענטנים אונד נאכ-
לעכטקייט, ווען נישט מיט באַזער
אבזיכט דיא פֿאַלזייליכע פֿערוואַנען, דער
אונטערזוכונגסריכטער אונד דיא געריכטס-אַרצטע
פֿאַרענאנגען זינד, יעצט קאנן מאן קלאַר אונד
דייטליך זעהען, וויא גראַס דער פֿעהלער וואר, דאס
מאן איינען זיינען, אונטערפֿאָרדענען מאנן מיט דעס
זא וויכטיגען פֿאַללע בעטרויט האט, צו דעס אין
טיכטיגער, עפֿארהענער קרימינאליס נאָסחונ גע-
וועזען ווערע.

אין דער איינלויטונג הייסט עס, דאס מאן יע-
דע אויפֿגעפֿונדענע לייכע אין דער דאָרטיגען גע-
נענד מיט דעס אונטערזוכען איינעשפֿערטען אין
פֿערבינדונג בראכטע; דאס איין לעדערעס געפֿליר-
דער גענוג וואר, אויס אן דעס, אָדער יענעס
אָרט מיט נאך לייכע צו גראַבען, אונד דאס אויף
דער ארט בע אַללע לייכע, דיא אין דער אַנקונשט
געפֿינדען ווערדען קאָננטען, דינעט איינע נייע אונ-
טערזוכונג העפֿאַרבריינגען ווירדען, אונד דיא אר-
מען העפֿטרינע נייע אויס דער אונטערזוכונג אונד
אויס דעס געפֿענגניסטע הערויסקאָמען מאַכטען.

דיא שריפֿט בעשייבט דאָן דיא איינערעכט-
טיגקייטען, וועלכע ביא דער אויפֿפֿינדונג אונד בע-
שייא דער לייכע פֿאַרנעקאָמען זינד; זא וואורדען
וועדער דיא אונטערזוכען, נאך איהרע פֿערטהייד-
דינער אונד איבערהויפֿט קיין ווען צוגעלאַסטען;
יא וועלכעס דער געריכטסאַרצט, ווייל ער אין ווען
איזט, דורך איינען אנדערן ערוועצט, דיא צייגען,
וועלכע דיא לייכע אלס דיא דער עסטהער ערקאָנג-
טען, וואורדען גראַב אונטעפֿאָרדען, אונד דיא אויס-
זאנע איינעס צייגען, דער אין דער לייכע דיא עס-
טער ערקאָנטע, אונד אלס קעננצייכען איינע נאך-
בע אס פֿוסל אַפֿעהרטיע, וואורדע גאר נישט אים
פֿראַטאָקאָל אויפֿגענאָמען.

אין דער צייט פֿאַן דער אויפֿפֿינדונג דער ליי-
כע ביז צור בעשווא איזט אן דערזעלבען איינע
פֿערענדערונג פֿאַרענאנגען, מאן האט איהר דיא
איינען אויפֿפֿערסיסטען, דיא שטופֿפֿע נאנע לאנג
געצאָגען, דאמיט זיא נישט צו ערקעננען זיין זאָלל,
אויך מיט דער קלייבונג זינד פֿערענדערונגען פֿאַר-
גאנגען, איין אָטהער גירטעל איזט פֿערשוואַנדען,
אין טיך אויס דיא האנד געקניפֿט אויפֿדען, אונד
וואס דער היפֿטפֿעהלער וואר, דיא לייכע איזט נישט
פֿאַטגראַפֿירט וואָרדען, וואס ביא יעדער געפֿונ-
דענען, אונטערקאָנטען לייכע אין דער גאנצען וועלט
זייט פֿילען יאָהרען געשיעהט, דיא פֿערטהיידנער
וואָללען זאגאר בעווייזע ביבריינגען, דאס מאן דיא
פֿערוואַנדטען דעס פֿערשוואַנדענען מעדעכעס בע-
ארבייטעט האט, אין דער לייכע דיא עסטהער נישט
צו ערקעננען.

אין אנדערער אונטערזוכונגסריכטער העמטע
פֿירט ערסטע דיא פֿירא ווירד, ביא דער עסטהער
אין דינעסט וואר, צו רעכענשאַפֿט געצאָגען; באַרי
האט זיא זאגאר דאפֿאַן בעפֿיטיט צור לייכענשייא צו

עיסע אפגעריינישע אהלעטיגע
אונפאלל
פֿערויכערונגס-געזעלשאפט
אין וויען.
פֿאלאייגענע אהלעטישע קאפיאל: איינע מיליאן גולדען.
דיא געזעלשאפט שליסט אב:

(1) **איניצעל-אונפאלל-פֿערויכערונגען**
גענען קאפערליכע אונפאללע וועלכע דען פֿערויכערען
אין אונד אויסער ווינעס בערשע דארטס ווא איהן ווינען
ס'ינפען קאנען.
ביישפיעל: אין באנקרוד, אדעס, אהוקאט, בודעאווע-
אסטער (עט) קאנען ווען דער אבשלום אויף 5
יאהרע ע-פאלט, איינע פֿערויכערונג פֿאן 10000
אויף טאך אונד אינוואלידישעס גענען בעצאה-
לונג איינער יעדערליכען פֿעמעט פֿאן 11 גול.
אבישליקען. פֿיר געפערליכע בערשע
אויס דיא פֿעמעט ענטשפערענעד הארען.

(2) **קאלעקטיוו-פֿערויכערונגען**
גענען קאפערליכע אונפאללע פֿאן וועלכען וועמסליכע
אין איינער פֿאבריק אדער איינעס וואסניגען בערשעס-אוי-
טעניגעמען בעשעפטיגען פֿעראנען ביא איינאיינע-
רע בערוססארישען בעשפֿעקן ווערען קאנען.
דיא גענעראל-אנעטשאפט פֿיר אונארן:
בודאפעסט, דא-אָדעט-נאכטע נר. 10.

אעטהערישע אלע
עססענצען, אעטהערס אונד קאלעריס
פֿאן אללען גייסטיגען געשרינקען
ליגערע רום, שליוואוויץ, טרעבער
אויף קאלטעס ווענע אָהנע אפפֿאטע
עססעפֿעלט דיא פֿאבריק דעם
ארנאלד וואטערין
בודאפעסט
טאנאקאסטע, וויס אויס דעם איר טעמפער
פֿענער ווינענשטען, קאָדע אונד אללע צור וויי-
פֿענעסערונג נאָהגען ארסקעל, דאָסע ווינפאר-
בע, שילעפֿאביע, ווינענשטעס, הוינעבראנע, גלי-
צערין, ווינענשטעס, קלענישפֿולווער, עטע, צור
ווינמאטפֿולאציען.
נייא! ווינפערמעהרונגס קאמפאניע
מאטפֿולאציע אונד פֿיינוראטע נאָטעס.

מצבות
ארנאלד קאהים
גראבשטיינלאגער בודאפעסט
Waltzner-Boulevard Nr. 5.
(אן שבת אונד וויס געשפּעריט).
עספֿעפֿעלט זיך אללען ווינען וועלכע דיא
פֿירונגע פֿלויבט דעם גראבשטיינ-וועמענס
זו ערפֿיללען האבען.
ועדד שאַנע גראבשטיינע אויס מאַרמאָר אונד
גראניט זינע אין גראסער אויסוואַהל פֿאַרדא-
סירע. קאָדעקטע גראַוירונגען, ועדד שאַנע
שידפֿען מיט עכטער פֿעראַלדיגע ווערען
בעשעפֿעס איינפֿעפֿערט.

ען גראס עס זיך דעמאל
פֿאלקאמען וואסערעהעלל
גערובלאן
עיסע ביא 48 ניאד
עסשערבאד
R. Ditmar's
2-6
אייניגע
אונד אללען אין
ה. דיטמאר
געזעלשאפט אין בודאפעסט.
עקע דער בודא פֿאלאטיאסטע.
פֿאן 5 ק' אויסערעס פֿראָג צושפֿעלונג אין פֿעסט.

אונד אנדערע אמטס-אָנאנע ליענען קלאנען ווענען
מיסברוד דער אמטס-וואלט. אנווערונג פֿאן טאָר-
טורען אונד קאָפערליכען פֿערלעצונגען פֿאַר,
דיא אמטליכע אונטערזוכונג אונד גענען דיעזע בע-
אמטען איינגעלייטעט. נייעסענס וואודע דער זי-
בערהייטסקאמיסע דעם סאבאלטישער קאמיטאטס
געאָר וואי אין אנקאנעטשאנד פֿערזעצט
ווייל ער איינע דעם דיעבשטאהל בעשולדיגעט
דעפֿעליטע אַדער ערשטלאנען. אים איין געשענד-
ניס פֿאן איהם צו ערפֿעסען. דיעזער געזעל אין
וואי האט איהן דען אנשעל פֿאַגל אין
טיסא-עסלאר געש לעצערט. אנדעם ער איהן איינע
בוטשע וואסער איינע-דעקען געצווינגען האט-
טע. - איינערדעס האט דיעזער קאמיסע זיך
ווענען אטמליכער פֿעראנטוואַרונג צו פֿעראנטוואַר-
טען ער האט געמלך איינער פֿריא אָהנע רעכט
41 גולדען אבענאָממען לענגערע צייט ביא זיך גע-
האלטען, אונד ערסט אויף מעהמאליגע איינפֿאַר-
דערונג 25 גולדען צוריק געגעבען. איינער דער רעכט-
ליכען 16 גולדען ערסט ווערען דער גענען איהן
איינגעלייטעטען אינערווייניג ארויקערטאטעטע.
* (ע ת פ ד). זיך וואי די דעם קאמיט-
טאטס וואל בעקנען דיעמט איינפֿעריכטיגע מהיל-
נאחטע אונד טיעפען שמערצן על פֿסרת הצדק
הנגיד המפורסם וכו' מיה צבי הרש ברויער אין
דיסעל וועלכער בויס עשיק פי ורא צו עווער
הווע בעשטאטעט וואודע אונד דיא המנה זל
אין ווייטען קרוינען אלס איש תם וישר דיא באמת
ובעל מדות רמות ועגבות גאלט. זא שינט איינע
אויספֿירליכע קונדעבונג וינער פֿעדיענעסע אונד
מעט אלס איבערפֿליסט תצביה.

בייעע דער דעקאציען
הערין ווינענער מאַניפֿסט. זי קאנען זיך דעם-
בעצילך אן הערין אהרן וויס אלס-פֿאַן ווערען.
זי האקע ס'א-אנדראש דיא 6-פֿענענטיגע גאָלד-
רענשע האט פֿאַרשווערען גילטקייט. עס איש נאך קיין
טערין פֿעסענשעלעט, ביז צו וועלכעס דיעזעלכע אין 4
פֿענענטיגע אויסנעטיש ווערען טום.
זי יאקא הערעל. פ. א. אס. 22. אוינעס 850 ער-
האלטען.
זי ראלספֿאַרעט אָטאָר. דאס בינליך פֿאן פֿראָפעס-
טאָר פֿאַפּס איש טיט בעקאנט.
ערוו זי אָבערהאבענער קעניעסער. ווי ווערען
פֿאן דעם איינענערעטען שטענער געברוד טאנען יעשט
איש עס טיט אן דער צייט.
זי וועלכעס ש'לאר. אהרע ארדעס-שליפע ווירד
פֿאן שטענער פֿאַלאָרעט.

פֿערלאָונג
דער 1860-ער לאָזע
ביא דער אס 2 נאוועמבע פֿאַרענאָמענען עיע-
וונג דיעזער לאָזע פֿעל דער ווסטעפֿעסער מיט 200000
אויף 1 נומ' 1; דער צווייטע דיעזעסער מיט 50000
גולדען אויף 10 נומ' 10 אונד דער דריטע דיעזעסער
מיט 25000 אויף 5 נומ' 5082; פֿענער געוואונען: ע
10000 גולדען 15 נומ' 6518 אונד 10985 נומ' 1; ע
5000 גולדען 743 נומ' 12, 953 נומ' 8, 13, 8
נומ' 15, 6811 נומ' 19, 7244 נומ' 5, 8155 נומ' 10, 8
10985 נומ' 7, 11143 נומ' 5, 11768 נומ' 3, 13175
נומ' 12, 16242 נומ' 7, 17054 נומ' 13 אונד 16.
אויף אללען איינען פֿערלאָזען טיען פֿאללע דער נע-
ריינסטע געווינסט פֿאן יע 600 גולד.

לאָטאָ-ציערונג פֿאַן 4 נאָו.
ברין 41 25 89 70 84
Tanczos Rezső
בודאפעסט ראַיאָלישטראַסע 28
אָפֿעריט זיך פֿאַרפֿאַר קאַנעל אונד איינשטל פֿיזי-
פֿיע אונד איינברויכערער
קאסען
פֿאַר גלייכטער קאַנשאַקציען אין ווייטער איש-
וואַל צו דען ביליגסטען פֿיינען
קאסעטמען, זיכערהייט-שלאסער אונד
קאפֿירעסען
ענעפֿעלעס אין גראַסער אויסוואַהל.
איללוסטריטע פֿיינוראטע גראַסע אונד פֿאַנאַק.

אונגליקליכע ווא איהן דעם ווענע נאך אלשענבורג
ווענען ערנייערונג וינעס הויורביכעס, פֿאן אנטיע-
מיטען ערמאָדעט אונד וינער קליינען באארשאפט
בערויבט.
* (א נ ט י ס ע מ י ש ע א ו מ ט ר י ע-
ב ע.) אים ווארטבערג, ווירד איבער דיא דאָטיגען
צושטענעד אין טרוירונגעס בילד ענטוואָרפֿען. אונד
דיא שטימונג אין דער דאָרטען גענענד פֿאַלגענדער-
מאטען געשולדיגעט; דיטע נאכט וואוהערן דער
טראַפֿענעס יעדען אבענד שטארקע ברויגערוואכען
דיא שטראסען איש. אונד אפפֿאטראַלירען זעמט-
ליכע פֿענסטער דעם יידישען איינוואַהנערס אשער
איינגעשלאנען. דער פֿעריכטער איש אין דער
פֿעראַן דעם בויערן טישפֿעקן בערייטס אויס עפֿאַרשט
וואָרדען. דיא פֿו כט פֿאַר קנפֿשאַנען אנטיעמט-
שען איינשטייטונגען אויס קינענענעס געשוואַנדען
דענן נאך אימער דורכציעהט דער ברויערנאָבעל
דער אויך זאנט איינע פֿינדעליגע האלמונג בע-
קונדעט. דיא נאסען אין לעד אבונגענד, וואָרין
אין גרוינער ווינע דיא אבשלאכטונג דער עסטער
שאַלמאָש ערצעהלט ווירד. בעוואָנערס הערשטע
אנגסט פֿאַר קראוואלע אס פֿערפֿאַסענען אללער-
זענעלעטאנע דעם בערויטענע צעניגע אויס דער
אומגעבונג דער אנגעקאמען ווארען אונד מאן
דורך אין בייסענעמעדען, דאס אים דיענסטע אי-
נעס איזאעליטען דיער שטעהט קונדע פֿאן דען
פֿלאנע איינעס פֿיר ווענען אבענד אין איינכט גע-
נאָמענען קראוואלעס ערהאלטען האסטע. זעמט-
ליכע ווען ווארען דען אויך אין דיעזער נאכט פֿע-
זאנליר צור וואכערענשטייטונג אויסערנאָכט עבענ-
זא דיא אָטטבעהאָרדע זאמט דען פֿאנורען אונד
דיא געוואסעט ברויערשאפט. פֿאן צאהלרייכען
"קליינע אישפֿאַצן" רופֿען דיא איינפֿענעס אויך אן
אנדערין טאנען רייכליך דיא ליפֿטע דורכהאללען אב-
געוועהן, קאמען קיינע ווייטערע ערהעבליכען איש-
שרייטונגען פֿאַר דאן א ס צ ע נ ע ו ווערען זיך
אן פֿיערטאנען וואוהר נאָ אַפֿט ווערען האַלען אַך
פֿירבען וויר, עס קאנטע דורך דאס פֿאַרדערנ-
ענצען דער לייכט מאַליכע פֿאַרל איינערעטען
דאס זאדאן דיא געוואהליכען מיטטעל צור נע-
דערהאלמונג דער אישקעליכקייטען איבער-גענע-
דען מאסטען, און ווא ערוועהנט, איינע זעהר פֿינר-
געלינע שטימונג גענען זיך ווען ביא יעדער גע-
לענענהייט ציינען. - נכט מעהר אויסרייכען דורכ-
טען. דיא העראנציעהונג איינער גראַסערען בע-
וואפֿענעטען מיליטערמאכט. - וויר ונד נעמלך אויף
פֿיער פֿאנורען אנגעווענען - ווירדע זיך דאָרען
ביא עווענטועללען אויסברייכען דער לידענשאפטען
אין דער אומגעבונג, זא עס נאך אימער גאָרעט
יעדענפֿאַלל פֿאן זעלכעס עמפֿעפֿעהלען ווייטער
קאנן אך דיא בעשטימטע מעלונג מאכען, דאס
דיא דורך דיא אנטיעמטישען קראוואלע זא הארט
מיטענאָמענען ווען אין לאַנטישן אין פֿאַלע
נייערליכען אויסשרייטונגען אונד ביא דעם איינשטא-
דע דאס דיא דאָרטען כריסטליכע בעפֿאלקערונג
איינע גראַסע אנהולדוואקייט אוהען גענענאָכער
בעצייט דען ענטשליס געפֿאַסט האבען דען אָרט
בינען קורצעס זאמט אונד זאנערס גערליטיג
צו פֿערלאסען דעם איינוואַהנער, הערין לאוואר
לויטט פֿאַסטרעטע עס איבערדעס, דאס ער זיך צור
שולדענאָנעקאסירונג ביא איינען דאָטיגען בויערן
איינפֿאַנד, דען ער אבער טיט צוהוינע אנט-אף פֿאן
דער פֿריא דעסוועלכען צו האָרען בעקאט. דיא העט-
טע גראַסע לויט דעמועלכען אין מעסער דורך
דען לייב צושפֿאַסען. - אונגענוטס זאלכער צושטענע-
דע ערשיינט עס איבערפֿליסט, אירענע אין ווייטע-
רעס וואָרט העראן צו קנפֿפען, דאך האלטען וויר
ביא דער פֿאַללאממענען ענטהאַטונג פֿאן טרוי-
פען עס פֿיר אונגעניגט, אויף דיא נאָהווענטיגקייט
דער ענפֿאַלמונג שטערקערע מאכטמיטטעל נאכ-
הויליך הינענוווינען.
* (א י ו זי בער הייט ס. קאמפיס-
ס ער אויף דער אנקלאגע בא נ ק.)
פֿאַר איינען וואָכען האבען וויר דיא וורטשאפט אים
סאבאלטישער קאמיטאטע געשידערט, ווא דיא
זיכערהייטסקאמיסעריע מיט מענישען דיא דאס אונ-
גליק האבען אונטער איהרע הענדע צו קאמען
איינענען גענען 17 קאמיסעריע שטהיליכטער

דיעזעס אבערס 10 אודר, 8 מעננדר מיטגעשווערצ-
 מען געזכערט אין, פאן דענען פֿיער דיא דיענער-
 שאפט אים געווינדעצמער בעוואכטען, צוויי אים
 האָפע וואכע שטאנדען, ווערענד דיא אנדערען 2
 אין דאס צימער דעם ערציעהערס איינבראכען
 אונד דענזעלבען אונסער דראָהונגען אויפֿאָרדער-
 מען איהען צו צייגען, וואָ ראָטה זיין געלד האבע.
 דער אינגליקליכע יונגע מענש פֿיהרמע דיא רייבער
 אינס גאסטצומער וואָ דיא עבען אויף בעזוך וויי-
 לענדען שווערעראָהנע ראָטהע דער ארצע דר
 אדאָלף שענק אונד דער אדוואָקאט נאבריעל ראָטה
 שלעפֿען. דער ערציעהער פֿאָרדערטע זא אין דיי-
 משער שפראכע אויף, צו פֿאַשען; דער מאָן אונד
 דיא ארם. וויא דיעס געשאה, ערוועקטע יעדאָן אין
 דען שווערעראָהנע פֿערדראכט אונד זיא פֿערוויינער-
 מען דאס פֿאַשען דער טהורע, ריסטעמען זיך פֿיעל-
 מעהר, רייבער פֿערמשהנד, צור גענענוועהר, דיא
 רייבער וויטטרעטען פֿערראטה אונד שלונען דען
 ערציעהער ניעדער, דער מאנס דארויף שטארב, אונ-
 מער זעססען רעטמעטע זיך אייער דער שווענער-
 זאָהנע אויף דאס היודאָן אונד שריע פֿאַן דאָרט אים
 הילפע, וואָרויף מעהרערע נאכבארן הערבֿיאילטען
 וואס איי רייבער דאצו פֿערנאלאסטע, דיא פֿלוכט
 צו ערגנֿיפֿען, אייגענמיהליך אומ עס. דאס דיא
 בעהאָרדליכע אונטערזוכונג ערסם פֿיער מאנע נאך
 דער זאָפֿאַרט געמאכטען אינצייגע איינגעלייטעט
 ווארדע.

א ר ב י י ט ע ר - ר ע ו ו א פ ל ו צ י א פּ
 א ין זיי ע 7) אין ווען אומ זייט אייגען מא-
 נען איינע פֿאַרמליכע רעוואָלוציאָן אונטער דעם
 ארבייטערפֿאַקטע אויסגעראַכען, דיא אורזאכע
 נאכ היעצו דיא פֿאַרצייא, וועלכע דען שוהמאכער-
 פֿעראין איפֿלאַמטע אונד דאס פֿערמאָגען דעם פֿער-
 איינעם. צירקא 600 גולדען, אין בעשלאג גענאָממען.
 עס ראָטעטע זיך דער נאנצע ווענער פֿאַכעל דעם
 נאכטס צוזאממען אונד מאכטע שקאנדאלע, דיא
 פֿאַרצייא, וועלכע דיא אָרדנונג הערשמעללען
 וואָללטע, ווארדע מיט שטייגע בעוואָרפֿען, עס
 ווארדע מיליטער צו הילפע גענאָממען, אבער
 זעלבסט דאס מיליטער קאָננטע ניכטס מיט דעם
 פֿאַכעל אויסריכטען, אונד מוסטע פֿאַן דער וואַפע
 געברוך מאכען, דאָן ערסם נאכדעם אויף ביינען
 זייטען פֿיעלע פֿערוואונדונגען פֿאַרקאמען, נינג דאס
 פֿאַלק אויסאינאנדער, דיא ווענער בלעטטער מעל-
 דען, דאס דיא רוהע נאך אימער ניכט הערענע
 שטעללט אומ און דער נאכט פֿאַס 9. מען אויף דען

פֿליכטעט זיך דער עקסקומאָר אונד לאנגטע אָד-
 נע קאַפֿטערעקונג אונד צו פֿוס אין טעמעשוואר אן.
 אלליין אין דעם אויגעבליקע, אלס דערמאנאָ דאס
 צימער דער ברידער יאָודא פֿערלאסטען האמטע
 דיא איבערפֿיעלען דיעזע דען צוריקגעבליעבענטען
 געשווארענען עבענער אונד שטאכען איהן, דיא איב-
 ריגען אים צימער בעפֿינדליכען פֿע ר ז א נ ע ז
 פֿערטהיידיגען זיך אונד אהרל'ע דער פֿאַנאטאישען
 נאזארענער, דאָך פֿעריגעבענס; צוויי פֿערוואונד-
 דען געמליך געמאָדעט 6 שווער אונד 1 לייכט פֿער-
 וואנדעט. - דער וויצעגעשפּאַן ראמין ענטזענדעטע
 זאָלייך דען שמהליכטער מיט אייגען פֿאנדורען
 נאך דיאראמטה, וועלכע דען אויך מיט הילפע איי-
 ניגער היסארען דיא מאָדערנישען ברידער פֿערהאַפֿ-
 טעטע, עס זינד דיעזע אים משהרען געבריינג אונד
 פֿאַן פֿראַעססיאָן וועבער. - שדאן דאס איימער
 דער פֿערהאַפטעטען פֿלאַסט יעדעס דען אויסדרוק
 דעם אבשיים איין, דען ווערענד איהרע הענדע
 אונד איהרע קלידונג פֿאַס בלוטע בעוודעלט ווארען,
 זיכעלעטען דיא פֿערהאַפטעטען איינאנדער מיט
 ליכטליכער פֿעריעדיגונג צו, דיא 65. אהרע אלטע
 מיטטער דער ביידען נאזארענער, נאמענע אונד אהר-
 אן דער בלוט-מאטהא, מיט פֿיפֿטישען אייפֿער זיך בע-
 טהייליגט, דיא געריכטס-אַרצעט בעהויפטען, דאס
 זעמטליכע פֿערוואונדעטע פֿאַן ריקווערט פֿער-
 וואנדעט ווארדען, דיא זיא דיא פֿערלעטציונען ערסם
 ווערענד איהרע פֿלוכט ערהעלעטען, דער ערמאָר-
 דעטער ריכטער דיאזאר הינטערליסטע איינע פֿעריא
 מיט 10 קינדערן, דיא מאָדער געשעהען איין, זאָ-
 ציאל-דעמאָלראטען צו זיין, אונד וואָללען דיא
 אונטארישען געזעטצע אונד דען קאָנגי ניכט אנער-
 קעננען, זיא בעהויפטען, דאס אים פֿאַריגען זאָמער
 אין אמעריקאנישער אדוואָקאט אין געוועלשאפט
 איינעס פֿאריער קאָממוניסטען בייא איהען וואר,
 דער איהען דיא שטאמוטען דעם זאָציאל-דעמאָר-
 אטישען וועלט. פֿעראיינעט אַבערעגעבען האט, זיא
 בעמראכטען דאָרער נור דיא בעשטממטען דיעזער
 שטאמוטען אלס פֿיר דיא גילטיג, זיא ווערען אי-
 בערדעם פֿאַס געריכטסאַרצעט אונטערזוכט ווערדען,
 מאן גלויבט, דאס דיא לייטע ניכט בייא געזונדעם
 פֿערשטאנע זינד אונד דיא בלוט-מאטהא אין איי-
 נעם אונפֿאללע פֿאַן וואונדונג פֿעראיכטען.

א ר ב י י ט ע ר - ר ע ו ו א פ ל ו צ י א פּ
 א ין זיי ע 7) אין ווען אומ זייט אייגען מא-
 נען איינע פֿאַרמליכע רעוואָלוציאָן אונטער דעם
 ארבייטערפֿאַקטע אויסגעראַכען, דיא אורזאכע
 נאכ היעצו דיא פֿאַרצייא, וועלכע דען שוהמאכער-
 פֿעראין איפֿלאַמטע אונד דאס פֿערמאָגען דעם פֿער-
 איינעם. צירקא 600 גולדען, אין בעשלאג גענאָממען.
 עס ראָטעטע זיך דער נאנצע ווענער פֿאַכעל דעם
 נאכטס צוזאממען אונד מאכטע שקאנדאלע, דיא
 פֿאַרצייא, וועלכע דיא אָרדנונג הערשמעללען
 וואָללטע, ווארדע מיט שטייגע בעוואָרפֿען, עס
 ווארדע מיליטער צו הילפע גענאָממען, אבער
 זעלבסט דאס מיליטער קאָננטע ניכטס מיט דעם
 פֿאַכעל אויסריכטען, אונד מוסטע פֿאַן דער וואַפע
 געברוך מאכען, דאָן ערסם נאכדעם אויף ביינען
 זייטען פֿיעלע פֿערוואונדונגען פֿאַרקאמען, נינג דאס
 פֿאַלק אויסאינאנדער, דיא ווענער בלעטטער מעל-
 דען, דאס דיא רוהע נאך אימער ניכט הערענע
 שטעללט אומ און דער נאכט פֿאַס 9. מען אויף דען

איבערנעהען, קענעדי ענטפֿעריגטע זיך, נאכדעם ער
 זיך עקלאמאנטע סאמיספֿאַקציאָן (גענומדהונג) פֿער-
 שאפט האמטע, מיט זיינען צייגען, אָהנע איין וויי-
 טערעס וואָרט צו פֿערליערען, מאנס דארויף ער-
 שיענען אים, פֿעשטי הירלאַח" צוויי ערקלערונגען,
 אונד צוואר איינע פֿאַן קענעדי, אין וועלכע ער
 פֿערהאַפטעטליכט, וויא ער סאמיספֿאַקציאָן גענאָמ-
 מען אונד איינע אנדערע, אין וועלכע דיא צייגען
 קענעדיס ערקלערען, דאס פֿאַקאָרי דיא איהרער
 גענעווארט פֿאַן קענעדי געפֿריגעלט ווארדע, היע-
 מיט ווירד דיעזע אנגעלעגענהייט ערלעדגט זיין.

א ר ב י י ט ע ר - ר ע ו ו א פ ל ו צ י א פּ
 א ין זיי ע 7) אין ווען אומ זייט אייגען מא-
 נען איינע פֿאַרמליכע רעוואָלוציאָן אונטער דעם
 ארבייטערפֿאַקטע אויסגעראַכען, דיא אורזאכע
 נאכ היעצו דיא פֿאַרצייא, וועלכע דען שוהמאכער-
 פֿעראין איפֿלאַמטע אונד דאס פֿערמאָגען דעם פֿער-
 איינעם. צירקא 600 גולדען, אין בעשלאג גענאָממען.
 עס ראָטעטע זיך דער נאנצע ווענער פֿאַכעל דעם
 נאכטס צוזאממען אונד מאכטע שקאנדאלע, דיא
 פֿאַרצייא, וועלכע דיא אָרדנונג הערשמעללען
 וואָללטע, ווארדע מיט שטייגע בעוואָרפֿען, עס
 ווארדע מיליטער צו הילפע גענאָממען, אבער
 זעלבסט דאס מיליטער קאָננטע ניכטס מיט דעם
 פֿאַכעל אויסריכטען, אונד מוסטע פֿאַן דער וואַפע
 געברוך מאכען, דאָן ערסם נאכדעם אויף ביינען
 זייטען פֿיעלע פֿערוואונדונגען פֿאַרקאמען, נינג דאס
 פֿאַלק אויסאינאנדער, דיא ווענער בלעטטער מעל-
 דען, דאס דיא רוהע נאך אימער ניכט הערענע
 שטעללט אומ און דער נאכט פֿאַס 9. מען אויף דען

אורזיצטום דיא פֿאללע, דיא איהם געלעגט וואר, אבער ער
 מוסטע געע ה א ר ב ע ז, אונד זיך פֿינען, אונד זעלבסט
 זיין פֿרינד, דער וויצעקאזער נאללוס, וועלכעס אויען אלס
 ישאטשאלטערייא צוערטהיילט וואר, פֿערמאכטע איהן
 ניכט צו שיטצען, זאָ צאָן ער מיט דער 21-טען לענגאן נאך
 שרייען, ענטשלאָסען, מיט אלליער קראפט אונד אנשטרע-
 נונג וועינטענע דען, פֿלוס איפֿראס און האלשען אום דעם
 איבערשטעטען פֿינען דען איבערגאנג צו ווערען, דען
 סאכטום אבער, דיא ער עס דאָך ניכט הינדערן קאָננטע, דען
 ווייטערען קריענ פֿיהרען צו לאסטען, נאך זיינעם בעליעבען,
 ער זאָ דיא דונקלע וואָלקע, דיא זיך איבער זיינעם הייסע
 זאממעלעטע, פֿיהלעטע אבער, דאס ער בענענאָ וועינע זיא זיך
 צו ענטלאדען פֿערהינדערן קאָננטע, וויא דער לאנדמאן,
 דער דיא האנעלשויער אויף זיינע זאסטען ניעדערפֿאללען
 ויעט, זיינע וואוסה וואר שיעקליך נאָס, אונד ער ליעס
 דיעזע אללע עמפֿינדען, דיא מיט איהם אין בערהונג קא-
 מען, זיין וועג פֿיהרעט איהן נאך גלגל, אונד ער בעשלאָס
 אין דער פֿעסטונג סעפור זאָ לאנגע ראסס צו מאכען, ביז
 ער פֿאַן דען בעוועגונגען דעם פֿינדעס געווענער נאכריכטען
 ערהאלטען העפטע, גלגל וואר דאמאלס נאך פֿאַרצונשווייע
 פֿאַן יודען בעוואָהנט, אפֿאן אונטער וועלכען נור היע אונד דיא
 איינע אפֿגאחל אינרעכען אונד סאמארישע צערישטרייט
 ווארען, ווערענד יודא אָדע אונד פֿערוויינערע דאלאן, דיא
 דיא נאכקאמען זיינער פֿיהרען בעוואָהנער אויס איהם
 פֿערבאננט ווארען, האסטען דיעזע זיך אין גלגל אנעהיפֿט
 אונד אונטערהאלב געוויסער געזעצען סאסט וועדער איי-
 נען יידישען שטאט נעבילדעטע, אונטער דען שטערען
 פֿאַן גלגל וואר עס וועדערזום סעפור, וועלכעס, אָבשאָן
 טיבער דיא זיין דעם מיט אונד דעם זאָסען סתהרין
 וואר, דען פֿאַראנג איננאָהם, ווייל זיינע בעהאָנער, נור
 יודען, דורך געווערטהעטיגקייט וואָהלאהבענד ווארען.
 (פֿאַרזעטצונג פֿאַלגט.)

ווילדען, סאפֿאַר" בעהעררשט, אס ראָטישען האָפע וואר
 דיא ליסט אונד שטייכלייא צו הייען, עס קאס דארויף אן,
 וועלכער פֿאַן דען געמטלענען דעם קאזיערס זיך אס טיעפֿט-
 טען אין זיינע נומס צו שליכען, דיא אנדערן צו פֿערדע-
 טען אונד צו שטיצען ערמאכטע, לאנגע עמפֿעסטען
 זענעבאום אונד אנטאָניאום אום זינע אָדער פֿאַל, פֿאַרצייא
 איבערוואנד געזעצטעריען, אונד אנטאָניאום קאָננטע פֿאַן לויק
 זאנען, אבער, דיא זיינען דעם צאָניעס אויף דער שטיין
 דעם קאזיערס ערקאנטע אונד צור רעכטען צייט ענטפֿאַר-
 הען וואר, ער נאחס זיינען וועג צו דען פֿערווען, אונד בע-
 קאנט מיט אללען פֿערוואַליקיישען, הילסטישטעלן אונד
 שוועבען דעם רייכטום, וואר ער פֿיר "סאפֿאַר" איין קלונער,
 זאנעטעצבארער דאטהעכער, דער פֿערווער האסטע אללע
 זיינע קרעפטע אויפֿגעקעטען, אום ענדליך מענאָפֿאַטען
 צו איבערוועקטיגען, דען פֿלוס איפֿראס און איבערשטייען
 אונד אין שרייען איינצורייגען, אין פֿיהרען יאהרען האט-
 טע קאזיער קאָנטאנטאום דען איינפעללען דער פֿערווער
 זיינען פֿערהערן אורזיצטום ענטזענענעטעשלל, אונד
 דיעזער האסטע דיא שטעטס צורקעוויינען פֿערישטאנדען,
 אבער אורזיצטום וואר מיט דעם פֿליכטיגען האפֿלינג אנטאָ-
 ניאום בעפֿריינדעט געווענען, זענעבאום פֿערהאכטעטען איהן
 דעטהאלב אלס איינע פֿינד אונד וועסט איהן דעטהאלב
 צו פֿערדעכען, אלס דאָרער דיא נאכריכט פֿאַן דעם נייען
 איינפֿאלל סאפֿאַריס איבער דען פֿלוס טינריס נאך דאָס קאס,
 בערדעטע דער נינסלינג דען פֿאַן איהם בעהעררשטען
 קאזיער, זיינען פֿעסטער סאכטום אלס פֿערהערן גענען
 דיא פֿערווער צו שיקען, אינד איהם אורזיצטום אונטער-
 ארדנען, זיך דאס דיעזער פֿאַן דעסטען בעפֿעהלען געזעליך
 פֿאַרנענען זיין וואָללע, ער אכטען, דאס יעדער נליקליכע
 ערפֿאַל דעם פֿעלדונגעס דעם בענענאָ וועינע וויא פֿוילען
 סאכטום צונערשעכען, יעדער אונפֿאלל אבער דעם אורזי-
 ציגום צור לאסט געלעגט ווערדען וואָללע ערקאנטע

דען עמפֿאַנגעס האסטע מאן זיך ניכט געווערטיגט, מאן
 פֿערגאס דיא שטאך, דיא דעם סתהרין אונטערהאן וואָרדען,
 איבער דיא געפֿאַרדען, וועלכע שאָן דיא נעכטע צייט בע-
 דאָרעטען, קיים וואר דאָהער דאס געפֿאַלען דעם פֿיעל-
 הערן פֿאַראיבער אונד דיא רייען דער לענגערע נאך
 ניכט העראננעצאָנען, אלס דעם מעננער דעם סתהרין אין
 נאָסער פֿערוואונג, זיך אים דעם פֿיערען רענגען אונד
 קויער איבער דיא פֿעלדער איליטען, אום אויף איינעס אן-
 דערעס ווענע דורך איין אנדערעס פֿאַר אין דיא שטאדט
 צוריק צו געלאנגען, איהען פֿאַלנטע דאס פֿאַלק, וועינעס-
 טענס צום טהיילע, ווערענד אנדערע הויפֿען זיך נאך ווען
 צערישטרייען, אום אויף אנדערן ווענען דאסוועלכע זיעל
 צו ערריכען, אלס דיא קאָפֿאַרטען געהער קאמען, פֿאנדען
 זיא דיא נאנצע שטעטעטע לענע, אונד נור מיט האָהנישען
 שפֿאַטערדען וועיען דיא פֿאַרלאטען אויף דיא פֿערהערן
 איילענען יודען.

III.

דער ראָטישע פֿעלדערער וואר אין זעהר שלעכטער
 ליינע אלס ער אין דאס קאסטלעל פֿאַן סעפור איינגעצאָנען
 איז, ער האסטע אבער אויך גינד דאצו.
 דאמאלס אונטען אום דיא הערשאפט אין אויען דיא
 ראָטער אונד דיא פֿערווער, דער פֿלוס טינריס וואר דיא
 גענענע ביינער ריינע; אבער קיינע גענענע, דיא דורך פֿי-
 רעליכע פֿעריטענע אים רעכטליך זיכער געשעללש אונט-
 זעהען ווארדע, עס נאכ דאָהער צווישען אייפֿראס אונד אוי-
 ען איינען זענען קאסטאן אום דיא הערשאפט, דער נאָסע
 לענדערשטיין, וועלכען דער טינריס אונד דער איפֿראס אום-
 פֿילעטען, וואר דער שוואלטיג דער יאהרונדערטע דיערע-
 דער עמפֿעט צווישען דען פֿערווישען העררשען אונד דען
 ראָטישען קאזיערן, אויף דעם קאזיערפֿאַרנען אין דאָס זאס
 קאָנטאנטאום, דער זאָן דעם כריסם געווערדען קאס-
 טאטין; דיא פֿערווער ווארדען פֿאַן דעם סאפֿען אונד

קענען דער עסטהער שאלמאשי אן ארמ אונד שמעלע פארצונעהמען אין פאלגע דעססען זיא אונטערזוכונגסריכטער בארי געסטערן נאך משאן- גראד אבערזייט. דא אבערשאטאמאטאנאלשאפט פערשטענדיגע אידערזייטס דאס יוסמיצמיטע- ריאוס, דאס שטאמאטאנאלשאפט האוואש אונד פראפעסאר דר' שייטהיער זיך צו גלייכעס צועקע געסטערן נאך משאנגראד פערפינט האבען אים יוסמיצמיטערזייט אונד דער מיניסטעראלארמא איישען בערצעלי מיט דעם רעפערט איבער דען משאנגראדער לייכענפלינד בעטרויט ווארדען. דער יוסמיצמיטער דאס אנגעארדנעט, דאס דיא ליי- כע עהעבאלדינסט אבדוירט אונד איבער דיא רעוול- מאטע דער אבדוקציאן אין מאגליכסט גענויעס אונד אומפאנגרייכעס פראטאקאלל אויפגענאמען ווער- דע מיט בעזאנדערער ריקויזט דארף, אב דיעזע לייכע מיט צוזאמענדראנגע שעהע מיט דען איי- צעלהייטען דער מיסא-עסלארער אנגעלעגענהייט - דעס ווייטערען ווירד געמעלדעט: דיא אבדוק- ציאן דער ביא משאנגראד אויס דער מדיה געצא- גענען קאפפלאזען פרויענלייכע ווארדע זאמסטאנ אום 2 אוהר נאכמיטאמאס אין אנוועזענהייט אייער גראפען פאקסקמענע אים לייכענהויער דעם פריער- האפעס פאקסקמען פראפעסאר דעם שייטהיער לענטע דיא לייכע אויף דען ריקען אונד נאדס אן דער בויכואנד איינען לאנגען שניטט פאר. זאבאלד ער דאס מעסטער צוריקגעצאגען האטמע, ערקלער- טע פראפעסאר שייטהיער זאפארט, דאס דיא פערזאן זיך פאר איהרעס טאדע אין שוואנערעס צושטארע בעפונדען האבע. ביא דער ווייטערען אבדוקציאן קאמען דיא קליינע קנאכען דער ליי- בעסערוכט צום פארשיין, דיא אויף דאס פארהאנ- דעניין איינעס טאדטען קינדעס פאלגען לעסען. עס ווארדע שיעסליך קאנטסטארט דאס דיא פרויענספערזאן זיך אין האפנונגספאללעם צושטאנ- דע בעפונדען האבע אונד מיט דער פערשוואנדע- נען עסטהער שאלמאשי דורכאויס ניכט אן פער- בינדונג געבראכט ווערדען קאנען. דיא אבערפלע- כע דער לייכע אונד ניכט וויא אנפאנגס אנגענאמ- מען ווארדע, מיט קאלק איבערצאגען; וואס מאן אנפאנגס פיר קאלק היעלט, אונד זייענארטיגעס פעטט דעס איבעראויס פלעמלייכען לייכנאמס. אס לינקען פוסע וואר דער שטרומפע גענצליך פערפילט אונד צעפאללען; דיעס נאב פערנאלאסונג, צור- אנגאומע, דאס דער שטיפעל מיט אשע אויסנע- פילט פאס אנדערען מוסטע דער שטיפעל העראב-

געשניטען ווערדען דיא לייכע מאכט איינען עקעל- האפטען איינרוק, אונד אין האבנארדיגע פילנים איבערטרעטען אונד צעפאללט בינאהע וועגן דיא אנגעריהרט ווירד. - אלדענפאלס אונד דיעס ווע- דער אין קונסטטיק פאן דען אנטמיטמען, אום נייען שטאפע צום העטצען צו ערהאלטען, נאמט זיא דאנק, עס אונד איהנען ניכט געלונגען, אונד זיא ווערדען איינזעהען, דאס מאן מיט קונסטטיקע אונד אלשען בעשולדיגונגען דען ווערן גאר ניכטס טהון קאנן.

(דאס דועלל קענע דייווער- האוויא) וויא וויר אין פאריגער נומער מיט- געהיילט: נאב פאר איינען טאגען דער רעדאק- טער דעם, פלינגעלטענשען, ויליאם ווערהאווא איינע ערקלערונג אב, און וועלכער ער דען רעד- דאקטער דעם, פשעשי הרלאש, דרי געזא קענע- איינע פלינגעלטענשען, דיעס האטמע איינע פיר ווערהאווא נאדעצו נייערשטעמערנ- דע אנטווארט צור פאלגע, וועלכע אונלענגסט אים, פשעשי הרלאש ערשיען אונד גלייכצייטיג אויך פאן אונס אים ווארטלויטע געבראכט ווארדען, נאך איינער זא שארפען אנטווארט קאנטע שרעהווא זעלבסט ניכט ווייטער געהען, שטאמט זיינער שרייב- אין מיטארבייאט דעם, פלינגעלטענשען, אהנע זיך יעדאך צו נעננען, טאנס דארף איינע ארטי- קעל, אין וועלכעס ער פיר ווערהאווא איינמראט אונד קענעדי און שמאלייכסטער ווייזע אנגריפע; ער נאנטע איהן אונטער אנדערס איינען שורקישען פייגלינג, דער זיינע פערער פיר שנאדעס געלד פער- קויפט האבע, קענעדי האטמע צוואר פארהער- קלערט, דאס ער אין דער זאכע ווין לעטצעטע ווארט געשפראכען; דא יעדאך דער נייערע אן- גריפע אנגעבליך ניכט פאן ווערהאווא הערהערטע, קאנטע ער דיא זאכע ניכט אויף זיך בערהוען לאסען, אונד לעיס אס ווי מען דיעזעס פאלגענדע אויפארדערונג ערגעהען; אין דער הייטיגע נומ- מער דעם, פלינגעלטענשען גייערטי יעמאנד - אנגעבליך אין מיט ווערהאווא ניכט אידעמטישע אינדרוואוס - אהנע זיך צו נעננען אין שטימציג לינגערשער ווייזע גענען מיך, נאכדעם זיך אין אר- דענטליכער מענטש ווינעס נאמענס ניכט צו שעמען ברויט אונד איך מיך נענען מיילכערשישע אנגריפ- פע ניכט פערטהידיגען קאנן, פארדערע איך דען בעטרעפפענדען יעמאנד אויף, זיך צו נעננען, - איבערינעס ערקלערע איך איהן שאן אים פאר- היינן פיר איינען פייגלינג אונד שורקען. דרי געזא

האטטע זיינע שטעללע איינגעאמען אונד פערליכע איהן דערזעלבען. באלד קאם דיא גלענצענדע לייכזאכע, דיא קאהארטע דער פיעטאריאנער, העראן אונד זאן שווינענ- דורף דאס פיערע אונד אויף דער הערשראטע ווייטער, פאראן דער אויבערען ארלער אויף דער האהען, מיט ויל- בערליך איבערצוגענען שטאנע, דיא אויף נאלדענעם שילדען מיט דעם בילדעס דעם קאזירעס געזעיעס וואר איהרע רוסטונגען אונד וואספען שטימען פאן נאלד אונד וילבער; עס ווארען אויסערלעזענע מעננער פאן האהער נע- שטאלט אונד ערלעיעס אויסזעהען. הינטער איהנען פאל- טע איינע אבשטיילונג רייטעריא אין איינפאנאנערן, שויער- פעללע איבער דיא שולטען געווארפען, ווילדע, שטאפענע געשטאלטען אויס דעם אלדער שהראצען אונד דעם נאך פערניצען גערמאנען, נאך איינעם צווישענרוימע קאם אויף איינע מילכוינעס ספעדע, דאס מיט נאלדעלע- טען צינגלן אונד איינער פורסור-דעקע געזעיעס וואר, דער פעלדערר א ו ר ז י צ י נ ו ס, ער וואר פאן מיט- לערער שטאטור, א ב ע ר פאן ברייטער, געדונגענער קרעפטער געשטאלט; דיא ווילדען ציעע ווינעס געוויכטס ווארען צום טהייל פאן איינעם ראטהליכען בארשע בעדעקס, קליינע, שפענענדע, אויגען נאעקלעטען איין ערשרעקענדעם פיער אויס, אונד דער נאלדענע העלס, אויף וועלכעס אין ארלער פאן נאלד ווינע ברייטען פליגעל אויסשטרעקטע בעדעקטע דאס שטרומטיגע אונד שטארקע האאר, דאס וונד אום דען נאקען אכגעשניטען וואר, אללעס אן איהם פער- ריעטה איינע ווילדע קראפט, דיא יעדאך פאן ליסט אונד שלוהיים געלייטעס ווערדע אלס ער דעם פיערעס אנוכ- טיג ווארדע, העלע ער איינען אויגענבליק ווין פפער אן אונד ווין אויגע שוויטע איבער דיא פאקס פערזאמטעלעטען מעננער, זא וויא איבער דיא ווייטערהין ביז צור שארס ריכט געדעננטען פאלקשאטארען הין, דאן שפענעט ער ראש אין דאס פיערע היינן אונד היעלס אבערמאלס אן.

דא טראס הונד איינע שריטעס נעהר אונד רעדעטע דען ראמישען פעלדערערן, דיא רעכטע מיט דעם גאלדענען שליסעל ערהענענער, מיט דען ווארטען אן: „הורחובים- מינסטער פעלדערער, דער אים נאמען אוינעיעס ערהאבענען קאזירעס דיא טאפערען לעיאגען ראסיס גענען דען פיינד פאן אסטען פיהרס, דאס סנהדרין דער געטוייען שטארט סעטור האלס זיך דיר, אום ווינע הולדינג דארצוברינגען אונד דען שליסעל -“

מיט איינער הייערן שטארקען שטיממע, דיא שניי- דענע אין דאס אהר אונד וואהל אויך דאס הערין דער הא- רער איינדראנג, אויסגיבראך אוינעיעס דען הערער אונד זאנטע: „וואס נימסט איהר ווערן איך הערויס, איהר געהייר- גען געזעללעך, היער מיט איירעם שליסעל צו ערשיינען -“

אין ראמישער פעלדערער ברויכט אייערען שליסעל ניכט דער שליסעל צו טויענע שטערטען ענטגן אן זיינער ווישע איהר וויש לעלאוען אונד האכט שווינענע מינע בעפעללע צו ערווארטען. אונגעפער אן איינער שטונדע ערשיינט איהר אים קאסטעלל, אום וויא ענטגענען צו נעהמען; אבער ניכט אין בעגלישונג פאן זא פליען געווינדעל, דרייא פאן אייך גענען; דאס אויס שאן מער אלס איך צו ווערען ברויכט. היעמס וואנדער ער זיך אב אונד נאב ווינעס ספעדע דיא שטארקע, דיעזעס ביסטע זיך אונד שלוג אויס, דאס הונד זיך שאנעל גענען דיא ביינען גייער ווערפען אונד וויא צוריקציעהען מוסט, דאמיס דיא ניכט פאן דען הושען דעם ספעדעס נייערענישטעמערס ווערדען, דאן שאס עס וויא איין פסילי דען רייטער-שארטען נאך, ענטפעצען מאל- טע זיך אויף אללען געוויכטען, דיא ווארטע דעם ראמישען ווארען ווייטען איבער דאס פיערע נעהארס ווארדען, אונד דאס פאלק מורמעלטע ווא שטעלל פאן הייעס צו הייעס ווייטער, נאכדעם איינע קונדיגע וויא איילינסט אין דער לאנ- דעסאליכען שראכע מיטגעשיללע, שריקען פערברייטע- טע זיך איבעראלל, דען זאלן איינעס רויהען אונד דראהען-

דיא אויבערען מיטלייענער דעם סנהדרין פערשטע- הען אבער אללעזאמט פאן דען שפראכען קיינע אויסער דער גריעכישען, דיא וויר אללע שפראכען; (זאנטע דער אנגערעדעטע ווייטער) פערשטעהט זיך דיא הייליגע שפראכע דער נאטליכען תורה אויסגענאמען, דיעזער ווינע הונד אויס דער איינציגע אונטער איהנען, דער ראמיש שפראכט, אונד א מוסטע מאן איהם וואהל דען פארשייטס איינ- טען, אום דיא אנדערע און דען פורטבארען פעלדערערן צו האלען, דעססען איינציג וויר הייער ערווארטען.

אונד דאן ווייסט וואר ניכט, דאס אין ווינען ארען קאנלייכעס בלוט פליעט? ווינע מוסטער וואר דיא שוועס- טער דעם נאקען פאטריארכען הלל, אונזערעם נש, דען נאטע ערהאלטען מאנעו!

אין דיעזען אייגענבליקע וואר דאס סנהדרין אין דאס פיערע איינגעצאגען אונד שטעללעט זיך אלסבאלד אויף דער רעכטען ווישע דער הערשראטע אויף, דיעזע פרייא לאססענער, מאן ברויכטע ניכט לאנגע מער וואר-טייען, יעצט הארטע מאן בערייטע דיא טובאים אונד האריער דער ראמישען לעניאן אויס דער פיערע שפעטערן, אונד באלד ערשיינען בלינקענע אים זאגענשטארקע דיא ערסטען רייטער אויף דער שטיפע דער געסטען הונדערהייער, וויא שפערנאמען צור עכטע העראב, וועהרענד אימטער נייע צינע פאן ווייטען אויף דער האהע ויכטבאר ווארדען, ביא דעם ערסטען טאגען דער איינשטרומטע אונד דעם אנבליק דער ערסטען רייטער טראס איינע לויסלאזע שטיללע אין דער אונאבועהבארען מעננע, דיא צווישען דער שטארס אונד דעם פיערע פערזאמטעלע וואר, איין; יעדערמאן

פאלליעטאן

דער העלד פאן סעפור

(1-2 פארשטענענע)

דיא אויבערען מיטלייענער דעם סנהדרין פערשטע- הען אבער אללעזאמט פאן דען שפראכען קיינע אויסער דער גריעכישען, דיא וויר אללע שפראכען; (זאנטע דער אנגערעדעטע ווייטער) פערשטעהט זיך דיא הייליגע שפראכע דער נאטליכען תורה אויסגענאמען, דיעזער ווינע הונד אויס דער איינציגע אונטער איהנען, דער ראמיש שפראכט, אונד א מוסטע מאן איהם וואהל דען פארשייטס איינ- טען, אום דיא אנדערע און דען פורטבארען פעלדערערן צו האלען, דעססען איינציג וויר הייער ערווארטען.

אונד דאן ווייסט וואר ניכט, דאס אין ווינען ארען קאנלייכעס בלוט פליעט? ווינע מוסטער וואר דיא שוועס- טער דעם נאקען פאטריארכען הלל, אונזערעם נש, דען נאטע ערהאלטען מאנעו!

אין דיעזען אייגענבליקע וואר דאס סנהדרין אין דאס פיערע איינגעצאגען אונד שטעללעט זיך אלסבאלד אויף דער רעכטען ווישע דער הערשראטע אויף, דיעזע פרייא לאססענער, מאן ברויכטע ניכט לאנגע מער וואר-טייען, יעצט הארטע מאן בערייטע דיא טובאים אונד האריער דער ראמישען לעניאן אויס דער פיערע שפעטערן, אונד באלד ערשיינען בלינקענע אים זאגענשטארקע דיא ערסטען רייטער אויף דער שטיפע דער געסטען הונדערהייער, וויא שפערנאמען צור עכטע העראב, וועהרענד אימטער נייע צינע פאן ווייטען אויף דער האהע ויכטבאר ווארדען, ביא דעם ערסטען טאגען דער איינשטרומטע אונד דעם אנבליק דער ערסטען רייטער טראס איינע לויסלאזע שטיללע אין דער אונאבועהבארען מעננע, דיא צווישען דער שטארס אונד דעם פיערע פערזאמטעלע וואר, איין; יעדערמאן